

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVANDORLÓ

Editorial Room:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$3.—
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
IV. Évfolyam. 80. szám. 103

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.
NEW YORK, N. Y. PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1907. OKTÓBER 4-én.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.
IV. Year. No. 80.

OKTÓBER HATODIKA.

MIÉRT GYÁSZOLJUNK EZ EMLÉKEZETES NAPON?

Még csak két héttel ezelőtt a magyar nemzet elzáródokolt Pustaszere. A honfoglaló Árpád halálának ezredik évfordulóját ünnepelték akkor ott. Lelkes beszédekben méltatták nemcsak Árpád emlékét, de vele együtt a magyar nemzet államalkotó, államfentartó képességét.

Akkor, a pusztaszeri ünnep alkalmából elvonult minden magyar ember lelki szemei előtt a multnak képe, a honfoglalás, a pusztaszeri vérszerződés, a véres tusák és a dicsőségteljes győzelmek képe.

Ma ismét záródokolon van a magyar nemzet. Aradra záródokol. És ismét kinulás évfordulóját ünnepli meg. Tizenhárom félisten halálának ötvennyolcadik évfordulóját.

És ismét fölelevenedik minden magyar ember lelki szeme előtt egy dicső kép. A legdicsőbb kép. Azoknak képe, akiket Aradon gyilkolt meg a hóhér. Azoknak képe, akiknek azért kellett meghalniuk, mivel életükkel jobban szerették hazájukat. Azoknak soha el nem halványuló képe, akikről *Ábrányi Emil* oly szépen és oly igazán mondja:

*Szabad nemzet, boldog nemzet
 Igazán ha volnánk,
 Száz gazdaggal, aljassággal
 Ha nem is harszolnánk,
 Sziszifusznak köve helyett
 Diadalmas kerekereket
 Ha ujongra volnánk:
 Akkor is e bus hazában
 Szükség volna rajuk,
 Hogy örökké szólna hozzánk
 Véres glóriájuk!...
 Hogy ezessen, hogy buzdítson,
 Hogy szívünkben lángot szítson
 Drága bitófájuk!*

Ötvennyolc év zajlott le azóta, amióta Aradon virradt a magyar nemzetre a legfeketebb, a leggyászosabb nagy-péntek.

Amint az összemérésnek megvan az ő örökké fájdalmas nagypéntekje, úgy alig van nemzet, amelynek történelmében nem volnának bizonyos napok feketén aláhúva. Mert minden nemzetnek megvannak a maga eszményei és minden eszménynek megvannak a maga vértanúi.

Jézus Krisztustól kezdve egészen napjainkig az emberiség haladásának mértékdjelzőit képezik azok a bitófák, amelyeken a legdicsőbb reformátorok haltak meg eszményeikért. És ama bitófák előtt csak úgy térdet hajt a hálás emberiség, ahogy a művelt világ letérdel Jézus Krisztus keresztje előtt.

Csak a magyar félistenek emlékét akarták megrabolni attól a köteles tisztelettől, amelylyel az eszme és az eszmény vértanújának oly szívesen adózik mindenki. A magyar nemzetnek meg akarták tiltani, hogy hálás kegyelettel boruljon le legszentebb vértanúinak emléke előtt.

A győzelmek erőszak, mely a bitófán szentté avatta a szabadság magyar apostolait, a magyar nemzet szívéből ki akarta irtani a tizenhárom aradi vértanunak emlékét. Az, aki átszolgáltatta a hóhérnak a magyar nemzet szentjeit, az kötelességévé akarta tenni a magyaroknak, hogy iránta való hűségéből tagadják meg azokat, akik érettek mentek a halálba.

A magyar nemzetnek ez a legnagyobb tragikum. A magyar nemzet koronás királya még poraiban is gyűlölte azokat, akik vérükkel irták be ne-

vüket a halhatatlanság könyvébe s akiknek neve élni fog a magyar szívekben, amíg a magyar szívek végképp meg nem szűnnek dobogni.

A „legelső magyar ember“ szíve nem akarja, nem bírja föléreznit a magyar nemzet fájdalmát. Ezért kell örökösen gyászolnia a magyarnak s ezért kell különösen gyászolnunk ma, vértanúink halálának évfordulóján.

Gyászunk az, hogy a nemzet szíve királyának szívével nem egyszülhet egy érzésben, abban az érzésben, abban az igazságban, hogy nagygyá csak az a nemzet válhat, mely uttoróinek tetteiből tanul, azoknak tetteiből, akik inkább a halálba mentek, inkább a bitófát választották, sem hogy megalkudjanak, amikor hazájuk és nemzetük függetlensége forog kérdésben.

A mi gyászunk az, hogy még csak nem is szabad gyászolnunk.

És erre Magyarország a világtörténelemben az egyetlen példa. Itt, az Egyesült Államokban is dúlt a testvérhárc. A keleti államok a humanizmus nevében bíróra keltek a déli államokkal, amelyek el akarták szakadni a szövetéstől, csak hogy anyagi jólétük alapját, a rabszolgaságot épségben fentarthassák. Folyt a testvérhárc és patakokban ömlött a testvérek vére. De mikor a rabszolgák felszabadulásával az ágyuk elnémultak, ismét testvéreként tisztelték egymást a testvérek és az utódok csak úgy megkoszorúzzák Lee tábornok emlékét, ahogy megkoszorúzzák Grantét, a keleti államok győzelmek hadvezéret.

Nálunk odahaza a győző nem küzdött eszményekért és így az eszmények bajnokainak nem is adózik kegyelettel. Nálunk odahaza azt az elvet vallották és vallják, hogy az, aki az erőszak ellen küzdött, annak erőszakkal kell kimulnia, azt erőszakkal kell kitépni a szívekből az emlékezetből.

De nem lehet. Mert

*„És ha minden szemből
 Egy-egy patak foynna,
 És ha minden harmat
 Áldott gyöngy-esője
 A mi könnyünk volna,
 És ez a sok csillogó csöpp,
 Éjjel-nappal, szakadatlan,
 Záporként omolna:
 Az is kevés volna!
 Megsiratva így sem lenne
 Méltóképpen, csodaszépen
 Hegyen, erdőn, sík határon
 Az a tizenhárom!“*

Az a tizenhárom él. Életben tartja őket ugyanaz az erőszak, amely megölte őket, amely ki akarta üzni őket szíveinkből.

Az a tizenhárom él és megnémított ajkuk a mennydörgésnél hangosabban dörgi világgá, hogy felkaszatani, keresztre feszíteni lehet ugyan embereket, de nem lehet meggyilkolni az eszméket, amelyeknek hősei, prófétái, apostolai voltak.

Azok az örökéletű eszmék isteni erejűknél fogva feltámasztják sirjaikból azokat, akik szolgálatukban veszték el. S ha majd ez eszmék győzelmeseleg fognak bejárni egy megtisztult világot, az emberiség szent kegyelettel fogja elrebegni az eszmék vértanúinak s ezek között az aradi tizenháromnak szent neveit.

Singer Mihály.

A KIRÁLY BETEG.

Ferencz József a szobát őrizni kénytelen

Egy szerdán beérkezett kábelsürgöny szerint Ferencz József magyar király torokbántalmakban szenved. Orvosainak kérelmére schönbrunni kastélyában a szobát őrizi.

Azt állítják ugyan, hogy a király betegsége nem fenyegető jellege, tekintve azonban, hogy Ferencz József 77 éves aggyastán, még a legjelentéktelenebbnek tetsző betegség is aggodalmas, végzetessé válhat.

MAGYAR SAJTÓ AMERIKÁBAN.

Irta: *Bárá Hoening O'Carroll Ottó* new yorki főkonzul.

Valahányszor új magyar lap, vagy könyv leendő megjelenését hallok hírt, először is a mi áldott magyar népünkre gondolok, mely ezeket olvasván, belőlük lelki táplálékát fogja meríteni.

Valamint legszebb és legegyszerűbb imánkban a mindennapi kenyérért könyörgünk, valamint a jó anya legszentebb kötelességének tartja, hogy gyermeke fejlődésének érdekében az annak nyújtott táplálék tisztaságáról gondoskodjék, nem kevésbé szent és fontos azon szellemi táplálékról való gondoskodás, melyet embertársaink lelkének és szívének szánunk.

Ha megdölgünk, mennyi tehetség és szellemi kincs rejtőzik népünkben, — kincs, mely parlagon hever, hiányozván annak idején ifjainknak ama pár száz korona, melynek segítségével a műveltség azon fokát érthették volna el, melyre tehetségüknek fogva joguk lett volna, ha megdölgünk, hogy ezek közül sokan talán kénytelenek volnának testi munkát végezni és egyedüli szorakozásukat azon pár perc, mely este a kályhában kimerülve, anyanyelvükön írott olvasmányok olvasására fordítanak, — ha visszagondolok arra, hogy fiatal korunkban hányszor gyakorolt jó, vagy rossz hatást egy-egy elolvasott mondat, mennyi élvezetet merítettünk nagy költőink műveiből, úgy önkénytelenül is elismerjük a jó olvasmány értékét.

Ezen a téren semmi sem gyakorol olyan nagy hatást, mint a sajtó, mely egy a fiatalok, mint az öregek számára hozzáférhető, és minden családi s társadalmi körben egyaránt nélkülözhetetlen.

E tekintetben a magyar sajtónak kiválóan szép munkakör kínálkozik Amerikában.

Szép szózatunknak ama fájdalmas panasza: „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely“, ma már nem jogsult; miután a magyar ember a világ minden részében szívesen fogadott munkatárs és ma már világpolgárrá lett.

Tanítsa meg a magyar sajtó a népet arra, hogy miképpen lehet az új és nagyobb szabású viszonyok éles megfigyelését, a minden téren való haladás és elért fejlődés, nemkülönben az emberiség panaszai és szenvedései iránti érdeklődést a szülőföldhöz és a saját néphez való belső ragaszkodással egyesíteni, nemzetünk fejlődésében közreműködni, békülékenységet, emberszeretetet és tiszta hazafiságot tanusítani.

Tehetségekben nem szűkölködünk és így az eredmény nem is maradhat el.

HYMEN-HIR.

Lapunk zártkör érkeztet be a kábelsürgöny, hogy Vanderbilt Cornelius, az amerikai nábob Gladys leányával meglátogatta Széchenyi László grófot horpácsi birtokán. E látogatás eljegyzéssel végződött.

Azt mondják, hogy az esküvő után Széchenyi gróf feleségével hosszabb időn át Amerikában fog tartózkodni, ahol a legkiváltságosabb körök, amelyek azelőtt is tárt karokkal fogadták őt, nagy ünnepeket rendeznek tiszteletére.

MAGYAROKRÓL MAGYAROKHOZ.

MIÉRT OSZTRÁK A MAGYAR AMERIKÁBAN?

Az utolsó hét ismét nagy hete volt az amerikai magyarságnak — vagy, hogy igazán legyen a vajdának, *Eötvös* Károlynak, aki bizonyára tudja miért, azt mondja, hogy nincs amerikai magyarság, hanem csak: vannak magyarok Amerikában — tehát: nagy hete volt ez a hét az amerikai magyaroknak. Egy dicső és két botrányhistoria révén.

A dicső és két botrányhistoria révén a legolvasottabb újságban jelent meg, abban, amelyiket a new yorki magyarok bizonyára azért olvasnak napjában kétszer olyan előszeretettel, mert ebben az újságban olvashatják a legtöbb gúnyt, piszkolódást, legyalázást a magyarokról. A „New Yorker Staatszeitung“-ban. Ez a lap közölt kivételesen egy dicsőreletrét is a magyarokról, illetve egy magyar államférfiről. *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkár vállalt veregette meg, meleg dicsőreletrét, mert a budapesti munkásjelölti kiállítás *német* beszéddel nyitotta meg. József magyar emberről, józsef magyar államférfiről — és erre mindenekelőtt számot tarthat *Szterényi József* államtitkár — illet meg feltételezni is otrombaság. De azért megjelenhetett a „Staatszeitung“-ban ez a bécsi, czélesztos tudósítás, ellenben nem jelent meg a tény konstataciója, hogy az államtitkár a budapesti kiállítást természetesen magyar nyelven nyitotta meg és azután a megjelent vendégeket német és francia nyelven is, üdvözölte.

A másik magyar eset, mely ugyan csak a „New Yorker Staatszeitung“-ban jelent meg nyilatkozásként, a reggeli, hogy ma, már az a nap, amely nál is befellegzett a nacionalista *Kossuth* Ferencnek, mert hiába törte magát egy kihallgatásért Marienbadban az angol királynál. *Eduárd* király, a legudvariasabb uralkodó, kijelentette, hogy nem kér a vizitból, mert hát nem akar kellemetlenkedni az osztrák császárnak, aki az ő személyes jóbarátja. No, hát persze, mert hát az csak úgy megy, hogy a magyar király egyik minisztere odamegy az angol király marienbadi szállására, azután kezébe nyom a király előszobájában szundikáló *Johann* egy vizitkártyát, jelentse be a felségél, mert hát ő, *Kossuth*, szeretne egy kicsit trécselni India császárával, stb. az angol király ő felségével. A szolgáló kénytelen-kelletlen be is megy a felséghez, de rövest ki is jön és hozza vissza a vizitkártyát azzal az üzenettel, hogy ő felsége, *Eduárd* király nagyon sajnálja, de ő sokkal jobb barátja az osztrák császárnak, semhogy a magyar király miniszterét fogadhatná.

Az ilyen sületlenségek tendenciáját nagyon jól ismerjük itten. Az angol-amerikai előtt bizonyítani akarják, hogy kicsoda semmi nép a magyar. Miniszterét, királyának egyik első tanácsosát kihallgatásra sem érdemesíti az angol király. Idejekorán megkaptam a leghatározottabb czáfolatát ennek a czélesztos hírek is — nagy kényszerded demenciait a maga hírére a „Staatszeitung“-is — az angolnyelvű lapokkal meg idejekorán érintkezhettem, hogy fel ne üljenek ennek az otrombaságnak.

Azután meg jött a harmadik hír a magyarokról. Régi, kedves barátunk, a „New York Herald“, melynek hasábjain már annyiszor piszkolták a magyart, közölte azt a szenzációs formában feltálat, elejétől végig hazug hírt, hogy *Réthy* Laura hangversenyén az ott megjelent magyar-osztrák főkonzul ellen óriási botrányt rendeztek a magyarok parázs verekedéssel, ordítózással, lámpák lecsavarásával vegyest. Szóval olyat, amelyet New York kul-

turvilágában csakis egészen kulturálatlan, műveletlen, durva bevándorlók, abból a „New York Herald“ szerint annyiszor kipellengérezett fajtából, képesek rendezni. Szóval szerepelt a magyar bőségesen megint az amerikai sajtóban, bezzeg nem volt köszönet benne.

De ez esetek alkalmul szolgálhattak arra, hogy demontik, czáfolások révén ismét érintkezessünk az amerikai sajtó munkásaival és meggyőzhessük arról, hogy mennyire nem ismerik nemzetünket, népünket.

Éppen a „New York Herald“ — ez egyébként kétségkívül hatalmas sajtó-organum — egyik igen udvarias és az átlagiporternél sokkal műveltebb, tájékozottabb, higgadtabb munkatársával is volt alkalmam ez esetek nyomán a magyar ügyről beszélgetni. Éppenséggel nem volt sovíniszta és szívesen hallgatta kapaciztálommat, meggyőződtesre szán bizonyítékaimat, amikkel bizonyítani akartam, hogy mennyire nem helyes az, hogy a magyart olyan helytelenül itélik meg és különösen mennyire ellenkezik a tényekkel az, hogy ha már nem támadják a magyart, az csak akkor van, amikor nem tesznek különbséget magyar és osztrák között.

Elbeszéltem, elmagyaráztam dicsőséges történelmünk, állami önállóságunk legfontosabb, legmeggyőzőbb bizonyítékait. Elregejttem, hogy a régi Pannónia területén, hol a népvándorlás nagy hőmpolygésében hunok, avarok nem alkotottak államot, mikéna alapította meg több, mint ezer évvel ezelőtt Árpád magyar államot. Felszólítottam *Szent Istvánt*, *Nagy Lajost* és *Hollós Mátyást*, dicsőséges magyar királyainkat, kiknek uralkodása alatt hazánk a független magyar állam vezetészerepét bírt Európában, míg azután a tizenhatodik és tizenhetedik században az őrmán áradat hőmpolygott végig hazánkon is és csak e gyilkos áradat nyomán való gyengeségében kereste a nemzet az osztrakkal való szövetséget, de azért mindig és mindenben feltve, védve, őrzve állami önállóságát. És beszéltem *Rákóczi*ról, a valásszabadságot vivott meszesürü küzdelmeiről, az azokat követő elkeseredett küzdelmekről az önállóságért, mely 1790-től egészen 1848—1849-ig tartott, amikor is *Kossuth* lángelke vitte szabadságharcba nemzetét. És elmagyaráztam a nemzet passzív rezisztenciáját az 1849—1867-iki abszolutisztikus korszakban, a kiegyezés történetét, lényegét, *Deák* Ferenc alkotásának alapelveit, tartalmát, állami önállóságunknak megannyi bizonyítékát, a közönségek természetét, lényegét, ezt a külföldön legkevésbé ismert, sőt állami önállóságunk dolgában legtöbb-ször félremagyarázott viszonyunkat.

Az én yanke barátom tiszteletudóan hallgatta mindezt és ahogy sétánk közben a csendes Gramercy parkból az Irving-térre, konzulátusunk épülete elé érkeztünk, csak felmutatott arra a cimere, amelyik a kapu felett díszelg. Kedves, csendes humora volt az barátomnak és csak annyit mondott: „Lásd, kedves uram, a mi publikumunk itt csak egy osztrák czimert lát, nem látja a magyar czimert is, és ha ott is látja, hogy osztrák-magyar konzulátus, sokkal kényelmesebb és csak úgy jelzi, hogy osztrák főkonzulátus. Éppen így a követségénél is, Washingtonban. Osztrák konzul, osztrák főkonzul, osztrák nagykövet. Mi itt nem politizálunk és nem elemzünk közjogot. Majd ha olvasunk, tudunk magyar konzulátusról, magyar követségről, akkor tudjuk, hogy van ilyen is. Így, rövidség okáért csak

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ő-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: *Burger B Lajos*.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

OLVASÓINKHOZ.

A megnagyobbodott Bevándorló.

Hoening O'Carroll báró new yorki magyar főkonzul ur lapunk számára írt és e mai számunk más helyén található cikkében helyesen azt mondja, hogy a szellemi táplálékot, melyet embertársaink lelkeinek és szívének szánunk, csak oly gondos lelkiismeretességgel kell megválasztanunk, ahogy az anya gondoskodik arról, hogy gyermeke tiszta és egészséges táplálékot nyerjen.

A „Bevándorló“ nyugodt lélekkel azt állíthatja, hogy ezt az elvet vallotta és követte mindig. Amióta a Bevándorló első száma megjelent, egész e megnagyobbodott számig, azon voltunk mindig, hogy olvasóink tudást merítsenek belőle, hogy tiszta legyen az a szellemi táplálék, amelyet nekik nyújtunk. Beesületes törekvéseinkért itt-ott heves támadásokkal találkozunk, de mi visszafojtottuk mindig indulatunkat abbeli kötelességünk tudatában, hogy olvasóink azért fizettek elő a lapra, hogy belőle tudást merítsenek, nem pedig azért, hogy izetlen, személyes piszkolódásokat találjanak fel nekik.

Ezt az elvet fogjuk vallani és követni a jövőben is. A Bevándorló azért nagyobboldott meg, hogy megnagyobbodott mértékben szolgálhassa a magyarságot, hogy a jóból még többet nyújthasson olvasóinak.

S hogy az amerikai magyarság ebbeli törekvésünknek méltányolja, ezt legjobb igazolja a tény, hogy a Bevándorló, mely füzetalakú hitelapként jelent meg, most nagyméretű, kétszer hetenként megjelenő újság s hogy nemcsak mint hatalmas napilap fog bemutatkozni a magyarságnak.

Ezt a jölesé méltánylást mi a jövőre azzal biztosítjuk magunknak, hogy mi megmaradunk a régieknek. Újságírói kézzel megírt, tiszta, a magyarság minden érdekét felelő lapot fogunk adni mindig.

A Bevándorló szerkesztője és kiadója.

MAGYAR BEVÁNDORLÁS. A magyar bevándorlás hétről-hétre váltakozik. Míg a múlt héten több ezerre ment fel az ideérkezett magyarok száma, addig e héten, igaz örömjünkre, CSAK HÉTSZÁZNEGYPENNYŐZEN érkeztek hazulról a new yorki kikötőbe, köztük 136 magyar, 323 tót, 111 sváb, 122 horvát és 53 oláh.

New York államban maradt 17 magyar, 33 tót, 5 sváb, 5 horvát és 1 oláh. Pennsylvániába ment 19 magyar, 46 tót, 8 sváb, 8 horvát és két oláh. Ohio államba utazott 20 magyar, 29 tót, 16 sváb, 3 horvát és 11 oláh. New Jersey államba ment 13 magyar, 34 tót, 10 sváb, 14 horvát és 20 oláh. Connecticutba utazott 4 magyar, 12 tót, 1 sváb és 5 horvát. West Virginíába ment 15 tót, 3 horvát, két oláh. Missouriba utazott 8 magyar, 17 tót, 27 sváb és 4 horvát. Michigánba ment 9 magyar, 33 tót, 3 sváb, 17 horvát és 7 oláh. Delawarba utazott 2 magyar, 4 tót, 7 horvát. Illinóis államba ment 14 magyar, 39 tót, 5 sváb, 23 horvát és 10 oláh. Indianába utazott 21 magyar, 38 tót, 13 sváb, 11 horvát és 18 oláh. Wisconsinba ment 9 magyar, 23 tót, 23 sváb és 10 horvát. Californiába utazott 8, Coloradoba 4 horvát.

RÉTHY LAURA A KONYHÁBAN. Réthy Laura, a nagy művésznő, akit a múlt vasárnap bámult meg New York magyarsága, „Vendégszerelésem a konyhában“ ezim alatt tárczát írt, me-

lyet lapunk mai számában teszünk közzé. Hölgyek iránt és különösen Réthy Laura iránt vallott nagy tiszteletünk dacára el kell árulnunk azonban, hogy amilyen nagy Réthy Laura mint művésznő, olyan nagyt — föllentet a tárczájában. Személyes meggyőződésből állíthatjuk, hogy Réthy Laura NEM vendégszerelő a konyhában. Ez a család asszony a konyhában csakugy otthon érzi magát, ahogy a színpadon. A napokban ugyanis vacsorára hívta meg kis paradicsomába lapunk szerkesztőjét, akinek szemeláltára készítették az apró kacsók azokat az édes annivalókat, amiket csak azért nem nevezünk meg, nehogy — vendégeket szerezzünk az elragadó művésznőnek, aki mint házias asszony „talán“ még elragadóbb. A kedves vacsorán lapunk szerkesztőjén kívül Boros Ferike színművész, Serly mesterünk és neje vettek részt. Vacsora után Rudnyánszky Gyula felolvatta egynehány gyönyörű költeményét, a házias asszony pacstírtakodott és Serly Lajos zenei örömeit szerzett a kis társaságnak, melynek igazán élvezetes estében volt része.

BÁTONYI PERLI AZ APÓSÁT. Ismételve írtunk Bátonyi Aurélnak, a new yorki magyar lovaglómesternek családijáról. Bátonyi tudvalegleg Burke-Roché asszonyt vette feleségül, a ki gazdagságánál és szépségénél fogva előkelő szerepet vitt az itteni társadalmi életben. Work Frank, az asszony nagyszámu közönség előtti. Ajánlatos volna, hogy a közönség máskor is oly szép számban jelenjen meg, akkor az utáni szereplők is mindig jobb kedvvel játszanának. Az előadás nagyon szép folyt le és a közönség sűrűn meg tapsolta az egyes szereplőket, különösen Annyal Sándort, Gáspár Istvánnét, Rozsnyai Jánost, Karl B. Ernőt és nejét, Simon Lajost, Puhala Istvánt. A kisebb szerepekben is szépen megoldották feladatukat Kertész Jenő, Závatzky Béla, Fricz János, Huszka Mina. A sugást Gáspár István végezte. A darab rendezése körül mint mindig, most is, Markó János szerzett magának érdemeit.

PITTSBURG ÉS VIDÉKE.

Rovatvezet: dr. Hódinka Tivadar.

4000 MUNKÁS ELBOCSÁTÁSA. A pittsburgi „Westinghouse Electric and Manufacturing Co.“ és „Westinghouse Machine Co.“ a napokban 4000 munkását bocsátotta el a munkából. Elbocsátott munkások egy nagy kontingense magyarokból kerül ki. Az elbocsátás okára vonatkozólag kétféle verzió kering. Egyik szerint a munkások e tömeges elbocsátásának oka a pénz drágaságában keresendő. A másik, valószínűbb feltevés az, hogy a tömeges elbocsátás a rendelkezés megsapannásával áll összefüggésben.

SZERECSETLENŰL JÁRT MGYAR. A Gömörmegye paskaházi illetőségű Szabó Lajost, aki, szerencsét próbáló, már másodikban jött ki Amerikába, s itt egyik rankini ércavasbányában dolgozott, súlyos baleset érte. Tolatás közben egy rosszul fehézett „rudas karé“ lábát bokában elcsúsztatte. A szerencsetlenül járt derék, törekvő ember iránt, akinek családja az óhazában, általános a részvét. Az egyletiek közül a „Rankini I. Magyar Munkás Betegsegélyző Egylet“nek tagja. ESKÜVŐ. Németh Zsigmond, a So. Sharon és vidéki magyar ev. ref. egyház presbytere, a napokban esküdtött örök hűséget Boglár Bertá kiszasszonynak. Nászasszonyok voltak: Nagy Lászlóné és Csernyei Ferenczné. Násznagyk: Nagy László, Csernyei Ferencz. Nyoszolyóleányok: Csernyei Róza, Kőrán Mariska, Kiss Róza, Kiss Eszti. Vőfélyek: Samu György, ifj. Kőrán János, Geöczy Kálmán és Máté József.

KERESZTELTŐ. Rankinben a Györmegye felpécsi Gurgácz Gábor honfitársunk és neje, a Sopronmegye szent-andrási Réger Julianna újszülött gyermekét a napokban keresztelte meg Géza névre Kovács Kálmán mckeportri r. k. plébános. Keresztzülőként Kardos János és Visi Magdolna szerepeltek. A keresztelei szertartást lakoma követte.

OLVASÓINKHOZ.

Dr. Pólya László ur belépött lapunk munkatársi sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázza. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

BENCZE JÁNOS ur

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetési díjak felvétele és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt passaicli honfitársaink pártfogására.

AMERIKAI DOLGOK.

ÁLLAMADÓSSÁG. Az Egyesült Államok az elmúlt szeptember hónapban 3,693.674 dollárt törlesztettek adósságukból, amely most 877,998.808 dollárt tesz ki. Szeptemberben a bevételek ugyanolyan magas összeggel szerepeltek, mint a múlt év szeptemberében, de a kiadások emelkedtek 8 millió dollárral, melyben fontos szerepet játszik a Panama-eszatorna kiadásainak 4 millió dollárnyi többlete.

AZ OSZTALÉKOK IDEJE. A new yorki bankokban ezen a héten több, mint egy millió dollárnyi kamatot és részvények után járó osztalékot fizettek ki. A jövő héten 160,000,000 dollár esedékes ezen a czimen. A börzén nagyszámu háboruskodásra van kilátás.

ROOT DIAZNÁL. Az Egyesült Államok külügyminisztere, Root Elihu, Mexico cityben Diaz elnöknel volt, aki őt kiváló szívéllyéssel fogadta. Este bankettet rendeztek Root tiszteletére, melyen Diaz és Root tartottak beszédet.

UTÓHANGOK. A Thaw-féle gyilkosságai perben tudvalegleg Thaw K. Harry elmebeli állapotának megvizsgálására orvosokat küldtek ki, akik ezért horribilis összegeket számoltak fel. Ezekben beszéltek. A vizsgálat 23,082 dollárba került volna. A pénzügyi osztály azonban ezt kissé bőrsosnak találta és leszállította minden orvos számláját. Így például dr. Diefendorfnek, aki 2279 dollárról nyújtotta be a számláját, csak 990 dollárt fizettek ki. Az orvosok porre mennek.

KISZIVTA A VÉRÉT. A new yorki felsővárosban, a 118-ik utcában borzalmas gyilkosság történt. Anien Nelliet háziasasszonya szerdán délben meggyilkolta taláta ágában. A leányt egy törzsruhával ölte meg gyilkosa és aztán, mint az orvosok megállapították, kiszivta a vérét. A rendőrök egy Kramer nevű ápolót elfogott, akiről megállapítható, hogy a gyilkosságot ő követte el.

A BEVÁNDORLÁS RÖL. Az Amerikába való vándorlás ennek az esztendőnek első kilenc hónapjában magasabb volt, mint háromkor. Nem kevesebb, mint 1,700,000 ember érkezett Európából az Egyesült Államokba, akik közül több, mint egy millió itt telepedett le. Ezeknek az utasoknak révén a hajóársaságok 80,000,000 dollárt vettek be. Az utasok legnagyobb része természetesen harmadik osztáyon jött, a kiknek jegyén a hajóársaságok, természetesen hozzávetőlegesen számítva, csak, egyenként 10 dollár hasznót csinálnak, ami körülbelül 13 millió dollár tiszta hasznót hajt a különböző hajóársaságok számára. A hajóársaságok legújabb harca folytán, mint azt a „Bevándorló“ annak idején bővebben megírta, a hajójegyek ára leszállott, ez viszont aztán az utasok számát növelte. Aki például késő ősszel akart idejönni, vagy innen az ó-hazába, felhasználta a jó alkalmat, amit a hajóársaságok veszekedése nyújtott és hamarabb indult utnak, hogy olcsó jeggyel utazhassék.

A PÉNZZCSINÁLÁS TITKA. Amerikában értik a pénzzcsinálást. Minden megvan a maga titka. Példá rá a new yorki Metropolitan Railway Co., amely több mint 50 millió dollárt esnált a saját részvényesei börén egy esztendő alatt. A Metropolitan részvényeit a Ryan és társai kompnánia felverte oly magasra, amilyen magasra csak lehetett és azután a gyorsan gazdagodni akaró, spekuláló közönség nyakába szöfták. Azok a részvények akkor 265 dollárral lettek jegyezve, ma 35 dolláron állanak. A Broadway villamostársaság vonalait ugyancsak a Ryan és társai kompnánia börmzeveletek után 25 ezer dollárért vásárolta meg s azonnal meg is alakította a részvénytársaságot, amely egy millió dollár erejéig bocsátott ki részvényeket. Ezek a vonalak most a Metropolitan Railway Co. tulajdonát képezik és a részvények 65 millió dollárra emelkedtek.

PLATT SENÁTOR HÁZASSÁGAI. A new yorki felső törvényeszek-

nél szerdán került tárgyalásra Platt szenátor ügye. Az agg szenátor ellen Wood Mae, akivel állítólag 1901 november 1-én kötött házasságot, indított válópért. A szenátornak ez a házassága titokban lett tartva, mert akkor még élt az első felesége. A válóper azonban nem mehet simán keresztül. Platt Tamás szenátor ügyvédje ugyanis azt állítja, hogy ügyfelük Wood Mae-vel nem lépett házasságra. Ezt a védelem meg a saját érdekében is fontos volt a perelt Plattnak, amennyiben azóta újabb házasságot is kötött, és feleségül vette 1903-ban Janeway Lilliant. Ez a házassága sem volt valami boldog az öreg szenátornak. Ennek a házasságnak, illetve házasságtörésnek, amelyben a rossz nyelvek szerint Plattné és kocsisa, Platt és egy színésznő szerepelt, Platt szenátornak a közéletből való teljes visszavonulása volt a vége.

NÉGY FÉRFI ÉS EGY ASSZONY. Bramson H. Vilmos, New York állambeli catskilli lakos, vendégül valóper indított a felesége ellen és négy new yorki férfit, akiről nem mindegyikről tudja, hogy hol lakik, 100,000 dollár erejéig perelt be azon a czimen, hogy elidegenítették tőle a feleségét. A télen Bramson Floridába ment a feleségével és ott feltűnt neki, hogy az asszony mennyire sűrű levelezésben áll néhány férfivel. Megtudta azt is, hogy felesége idegen név alatt a postán külön dobozt bérel magának. Aztán már nem volt nehéz megtudnia a neveket, melyekben nagy esodálkozására, néhány barátjára is ráismert. A négy férfit bolondtó asszony hat év előtt ment férjhez, Bramsonhoz és bizonyára nem akkor, amikor a férj észrevette, kezdte el ehhez a válóperhez vezető erkölcsös életét.

PITTSBURGI IRODÁNK MEG-BIZOTTJAI:

ERPF ARTHUR Pittsburg, Pa.
LENGYEL SÁNDOR Pittsburg, Pa.
BODÁCS SAMUEL Rankin, Pa.
SZAVKO ANDRÁS Homestead, Pa.

DAYTONBAN

Ohio államban és környékén RADÓ LAJOS ur képviseli a „Bevándorló“t. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyúthatat. Melegen ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogására.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED
békébiróhoz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.
aki tanácsokkal, segítséggel látja el. MAGYAR, NÉMET, TÓT, LENGYEL stb. TOLMACS MINDIG KEZNEL.

A NAP

A magyar újságírás szenzációja. Magyarországi legújabb és legelőkelőbb napilapja. Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai fommunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal. A NAP a 40-as esztendő legújabb kiadása s a 57-es politikai legelőkelőbb kiadása. A NAP nemcsak a legkitűnőbb lap, de a LEGOLCSÓBBI IS. Előfizetés Amerika területén egész évre \$5. - Félévre \$2.50. - Negyedévre \$1.25. - Mutatványszámlákat készítségel küldi. A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Seilárd-ut. 9. sz.

Fényképeseti Műterem
Ha ezen hirdetést kívánja s behozza, minden tuccat kép után kap INGYEN egy életnagyságu képet A legjobb felvételek. VÁSÁRNAP IS NYITVA S. ROBINSON fényképész
1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS passaicli pénzküldő budapesti irodája. IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZZKÜLDŐ ÉS VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PÉNZZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajóársasulatok meghatalmazott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok készszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítettek. Jogi, katonai és teleknyvi ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Réám bizott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbiztatást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIGYELTEK:

ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

HUNFALVY HUGÓ
Hites ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a fűpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

PÁRTOS PATIKÁJA
IGAZI MAGYAR GYÓGSZERTÁR
160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán, NEW YORK.
Telefonszám: 4288 Orchard.
Orvosságokat magyarországi módszer szerint készít.
— Telefon utján is megrendelhetők. —
P Á R T O S C R E A M
Egy tudományos arczőntővel, táplálja az arczbőrt s megtakarítja a ránczok és vonalanképződését.
35 centes, 65 centes és 1 dolláros téglalyokban.
Liliumszappan, érfűrés elleni porok, hajluskötők a legnagyobb választékban.
POSTA UTJÁN IS MEGRENDELHETŐ.
Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

